

ХАБАР

Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги нашри

1992 йил мартдан чиқа бошлаган • 1997 йил, 16 май № 20 (248)

Сотувда нархи эркин

ҲАЙЪАТ ЙИГИЛИШИДА

Тошкент электротехника Алоқа институтида Алоқа вазирлигининг ҳайъат йиғилиши бўлиб ўтди. Унда 1996 йилнинг 26 декабрида институт ҳаётига бағишланган ҳайъат йиғилишида белгиланган вазифалар қандай бажарилаётгани муҳокама этилди. Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазири А. Ҳ. Жўрабоев маъруза қилди. Вазир республикамизнинг сийёсий, иқтисодий, ижтимоий соҳаларида 90-йиллардан бошланган туб ўзгаришларни қайд этиб, янгилашни жараёни институт муҳитида қандай кечаётгани ҳақида мулоҳаза юритди.

— Бугунги кунда ушбу укув даргоҳининг фаолияти кунгилдагидек эмас, — деди вазир, — таълим борасида ҳануз эски қолдандан чиқилмаётгани, талабаларнинг дарсларни улаштириши паст савияда эканлиги, натижада уларнинг аксарияти етарлиқ билимга эга бўлмағи турб «Олий маълумотли мутахассис» дипломини олаётгани салбий оқибатларга олиб келяпти. Маълумки, соҳанинг тақрири мутахассис белгилайди. Корхона талабига жавоб бера олаётгани, дунёқараш кенг ҳодимлар тайёрлаш учун ўқитувчиларнинг масъулиятини ошириш, талабаларга нисбатан талабчанликни кучайтириш лозим. Ин-

ститутдаги мавжуд муаммолар кутарилганда ҳар хил асоссиз баҳоналарнинг ружак қилиниши ажаблаландир. Жамият шаклланапти. Баҳоналарнинг эса замони ўтди. Айни пайтда булғуси алоқачиларнинг келажagini уйлаб, муҳим янгиликларни улар ҳаётига тадбиқ этиш йўлида етарлиқ ташаббус курсатилмаётгани аяқол сезилмоқда.

Институтида кичик корхоналар очилш, ҳамкорликда иш олиб бориш муҳим вазифалардандир. Турри, «Буттон», «Камалак», «Ўздунробита» каби қўшма корхоналар билан ҳамкорлик қилинапти. Лекин бу ҳамкорликнинг самараси сезиларли даражада эмас. Шунингдек, институт маъмуриятининг ва-

зирлик томонидан берилган курсатмаларни уз вақтида бажармаслиги бизни уйлантиради. Алоқа вазирлигининг институт ҳаётига бағишлаб ўтказган ҳайъат йиғилишига 4 ойдан ошяпти. Афсуски, унда айтиб ўтилган муаммолар ҳануз ечимини кутмоқда.

Кейинги икки йил ичида институт учун 20 миллион сўм маблағ ажратилди. Ушбу маблағ ҳисобидан талабаларнинг яшаш шароитини яхшилаш ҳам қўзда тутилган.

Хуллас, алоқа институтидаги барча камчиликларни бартараф этиш, унинг гуллаб яшнаши учун Алоқа вазирлиги ҳар қандай ердამга тайёр. Аммо институт раҳбариятининг сусткашлигини қандай тушуниш керак?

Тошкент электротехника Алоқа институти Марказий Осиеда ягона алоқа билим даргоҳидир. Биз уни ҳар жиҳатдан шакллантиришни истаймиз. Токи у чин маънода ягона бўлсин.

Муҳокамаларда ТЭАИ ректори Т. Ражабов ва бошқа мутахассислар сўзга чиқиди.

Қурилган масалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Нурилла НАРЗУЛЛАЕВ

«Ўздунробита» ўзбек-америка қўшма корхонаси ўзининг тўрт йиллик фаолияти давомида Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Урганч, Хива шаҳарларида, Фарғона водийси, Навоий, Қашқадарь ва Сурхондарь вилоятларида энг замонавий уяли ва ер ости алоқа тармоқларини бунёд этиб, эндиликда қўриқ Сирдарь вилоятида ҳам иш бошлади.

Маълумки, утган йили мазкур вилоятда Жанубий Корейянинг «ДЭУ—Телеком» компанияси билан ҳамкорликда 40 минг рақамга мўлжалланган замонавий АТС мажмуи ишта туширилган эди. Мана шу амалий ишни курган сирдареликлар за-

алоқа тизими лойиҳасига қўра нафақат вилоят марказида, балки Сирдарь, Бахт, Янгиер шаҳарлари, туман марказлари — Сарлоба, Пахтаобода ҳам уяли алоқа станцияси учун коммутиация ва базавий станциялар қурилади. Бу эса вилоятнинг ша-

«ЎЗДУНРОБИТА» ҚЎРИҚ ВИЛОЯТДА

монавий алоқа техникаси шарофати билан вилоятда хизмат курсатиш маданияти ва иқтисодийта ўсиш бўлишига ишонч ҳосил қилинди. Маҳаллий алоқачилар фақат бу билан чеklangиб қолмасдан, вилоятда қўшма алоқа воситаларини ҳам жорий қилишни ният қилишган эди. Ният ҳодис экан, мана энди уяли алоқа тизимини бунёд этиш учун сирдарелик алоқачилар «Ўздунробита» қўшма корхонаси ердан берилган бўлди. Вилоят ҳокимлиги, «Сирдарьтелеком» Ҳиссалорлик Жамияти ва «Ўздунробита» қўшма корхонаси ҳамкорлик шартномасини имзолади. Шартномада яқин 2—3 ойда вилоятда уяли алоқа тизимини қуриш қўзда тутилган. Ҳозирда «Сирдарьтелеком» ҲЖ вилоят ҳокимлиги билан биргаликда зарур алоқа техникаларини сотиб олиш ҳамда махсус иншоотлар ажратиш учун маблағ масалаларини ҳал қилмоқда. «Ўздунробита» эса уз ҳисобидан лойиҳа ва уни тулик амалга оширишга кетадиган маблағни таъминлайди.

Сирдарь вилоятининг уяли

хар ва кишлоқларидаги абонентларига дуненинг энг замонавий алоқа воситасидан тулик фойдаланиш имкониятини яратали.

Уз навбатида мазкур лойиҳанинг амалга оширилиши Ўзбекистон уяли алоқа тармогини янада кенгайтиради. Яқин кунларда «Ўздунробита»нинг Янгийул шаҳридаги яна бир станцияси ишта тушади. Шундай қилиб, Тошкент вилоятига қўшни бўлган Сирдарь ҳамда Жиззах вилоятлари чегарасига қалар мунтазам ишлайдиган уяли алоқа тизими вужуга келали.

Айни пайтда «Ўздунробита» қўшма корхонаси мутахассислари яқинда имзоланган шартномага мувофиқ лойиҳа-смета ҳужжатлари, зарур жиҳозлар буюртмасини тайёрлаш ҳамда қўриқ вилоятнинг иқлим шароитларини урганиш, зарур биноларни танлаш каби ишлар билан шуғулланмоқда. Хуллас, Сирдарь вилоятида тез орада «Ўздунробита»нинг синовдан утган замонавий, қўшма, уяли алоқа тизими ишта тушунишга ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

А. КУДИНОВ

АТТЕСТАЦИЯ ЎТКАЗИЛДИ

диқов, Қуйи-Чирчиқ тумани ҳокими уринбосари Т. Меҳмонқулов ва бошқа мутахассислар иштирок этишди.

Аттестация синовларидан Тошбулак алоқа бўлими бошлиғи Л. Владимирова, Найман алоқа бўлими бошлиғи Т. Қозиева, Пахтазор алоқа бўлими бошлиғи В. Шат-

қиналар муваффақиятли ўтишди.

Синовлар якунида «Ўзбекистон почтаси» кондерни ҳодимлар бўлими бошлиғи А. Солиқов ва Тошкент вилояти почта алоқа корхонасининг бошлиғи М. Низомовлар сўзга чиқиб, аттестациядан утган ҳодимларни табриқлаб, захматли ишларида омад тилади.

Хусниддин БОТИРОВ,
Дўстобод почта алоқа
боғламаси бошлиғининг
ўринбосари

Тошкент вилоятининг Қуйи-Чирчиқ туманидаги Дўстобод почта алоқа боғламасида шу йилнинг апрель ойида барча алоқа бўлими бошлиқлари ва ҳодимлари аттестациядан ўтказилди. Унда аттестацияни ўтказиш комиссияси раиси, Тошкент вилояти почта алоқа корхонасининг бошлиғи М. Низомов, Дўстобод почта алоқа боғламаси бошлиғи А. Ковальчук, «Ўзбекистон почтаси» кондерни ҳодимлар бўлими бошлиғи А. Со-

• Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов Туркменистон пойтахти Ангабадда ўтказилган Иқтисодий ҳамкорлик Ташкилотига (ЭКО) аъзо мамлакатлар давлат раҳбарларининг навбатдан тапқари учрашувида иштирок этди.

• Матбуотда «Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексини тасдиқлаш тўғрисида» Ўз-

лий терма командаси дастлабки учрашувида Яман командаси устидан ғалаба қозонди.

• Душанбеда Тожикистон, Эрон ва Афғонистон Президентлари Имомали Раҳмонов, Акбар Хошимий Рафсанжоний, Бурҳониддин Раббоний ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Уч давлат раҳбари қабул қилган сийёсий баёнотда Афғонистонда бир-бирига қар-

илк бор Байрутга келди. У Ливанда бир-бирига қарши турган христиан ва мусулмон маърабига қаршилик мамлакат фуқароларини ўзаро тотувликка ва ярашишга даъват этди.

• Эроннинг Хуросон вилоятида 7 баллдан ортиқроқ куч билан маълум zilзила руй берди. Бу ердан олинётган хабарлар-

ОЛАМДА НИМА ГАП? • Янгиликлар • Вокзаллар • Хабарлар

бекистон Республикасининг Қонуни эълон қилинди.

• Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан Фотиҳ Тешабоев Ўзбекистоннинг Буюк Британия ва Шимолий Ирландиядаги элчиси этиб тайинланди.

• Президент Ислам Каримов Фармони билан Азимжон Муҳиддинов Бош вазир ўринбосари этиб тайинланди.

• Футбол бўйича 1998 йилги жаҳон чемпионатининг саралаш ўйинларида биринчи марта шилтер эътифтан Ўзбекистон мил-

лаш турган кучларни музокаралар бошлашга даъват этилади.

• Чеченстонда яна уч журналест — Россия мустақил телевидениеси (НТВ) ҳодимлари ўғирлаб кетди. Шу муносабат билан Россия федерал маъмурали Чеченстон раҳбариятининг республикадаги вазиятини уз назорати остига ололмаётгани айтилади. Уз навбатда Чеченстон Президенти Аслан Масхадов журналистларнинг ўғирлаб кетилишида Россия ички ишлар вазири Анатолий Кузковни айболомоқда.

• Рим папаси Павел Иоан II

га қараганда, 2400 киши ҳалок бўлган, 6000 киши жароҳатланган. Минглаб кишилар бошпанасиз қолган.

• Нью-Йоркда шахмат бўйича жаҳон чемпиони Гарри Каспаров «Ай-Би-Эм» компаниясининг ўта мукамал «Дип Блю» компьютерига сўнгги, олтинчи ўйинни бой бериб қўйди. Мукофотга 1,1 миллион доллар тиканган бу матчда жаҳон чемпиони 3,5,2,5 ҳисобида компьютерга ютқазди.

ПОЧТА ХИЗМАТИ ЯХШИЛАНДИ

Кейинги йилларда Марказий Осиё ҳудудларида почта алоқа хизматини янада яхшилаш йўлида қатор ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Бундай фаолиятни кенг йўлга қўйишни таъминлашда Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Ўзбекистон почта алоқа хизмати раҳбарлари ва экспедитларининг Тошкентда ўтказилган учрашуви муҳим аҳамият касб этди.

Ушбу нуфузли учрашув тавсиялари асосида почталарни уз вақтида жойларга етказиб беришга қаратилган қарорлар қабул қилинди. Жумладан, халқаро почта айирбошлаш пунктини очилш лозим деб то-

пилди. Мазкур пункт Қозоғистоннинг Сариеғач шаҳрида очилди. Бу ерга янги почта йўналиши бўйича Ўзбекистондан почталар бир ҳафтада беш марта юбориб турилади. Қозоғистон ҳудудида эса, шимолӣ ва шарқий ҳудудлардаги мамлакатларга қўшма почталарни етказиб беришни қозоқ диёри уз зиммасига олди.

Ўзбекистон ва Қозоғистон алоқачилари почта вагонларидан ҳамкорликда фойдаланиш бўйича ҳам келишиб олишди. Бу эса почта айирбошлашни яхшилаш имконини беради.

А. АЛИЕВ

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАРИ

«Хабар» газетасига 1997 йилнинг иккинчи ярим йиллиги учун обунга давом этимоқда.

Нашр қўрасточи:

Яқин тартибдаги обуначилар учун — 64600.

Ташкилот ва корхоналар учун — 64590.

Муҳтарам газеткони! Ҳар ҳафтанинг муборак жума кунини

«Хабар» хонадонингизга турли хил янгилик ва хабарлар

олиб боради деган умиддамиз.

Маълумки, радиочастоталар спектри умумий бўлиб қолди, радиоалоқа воситаларининг сифатли ишлаши учун асосий омил ҳисобланади. Бугунги кунда мавжуд барча замонавий телекоммуникациянинг телевидение ва радиоалоқа тизимларини янада жадаллик билан ривожлантиришни асосан радиочастоталардан самарали фойдаланиш ҳисобига амалга ошириш мумкин.

Уяли, транкинги, пейжер каби замонавий алоқа воситаларини ишга тушириш санаот, ишлаб чиқариш ва аҳолига қудайлик яратиш билан биргаликда радиочастоталарни назорат қилувчи органлар учун бир қанча муаммоларни ҳам вуҷудга келтирди.

Булардан биринчиси турли радиоалоқа воситаларининг электромангит мослашиш муаммоларидир. Гап шундаки, «эфирда» тарқалган радиотўқинлар йўналишини нисбатан бошқариш мумкин бўлса ҳам, уларнинг аниқ таъсир чегарасини урнат

мумкин бўлган вазият яратиши мумкин.

Урнатилган тартибга асосан уяли, транкинги ва пейжер алоқа воситалари ишнинг текшириш ва назорат қилиш ЭММ ва Давлат алоқа назоратига (ДАН) юкланган. Очигини айтганда ЭММнинг марказий аппаратурадаги техник ходимларнинг савияси замон талабига тула жавоб бермайди. Айниқса, вилоят бўлималаридаги мутахассисларнинг савияси қониқарли даражада эмас. Баъзи вилоятлардаги электр-алоқа назорати бўлимларида умуман алоқа соҳасида маълумоти бўлмаган шахслар фаолият

ва амалга оширилган фойдала мувофиқ бўлиши, радиочастоталарга туланидиган ҳақ қорхона олаётган соф фойданинг маълум қисmini таъмин қилиши лозим.

Шунинг алоҳида таъкидлаш уринлики, радиочастоталарнинг фойдаланиш давлат томонидан назорат қилиниши ва бошқарилиши ҳамда йиғилдиган ҳақ масаласида бир неча факторлар ҳисобга олинishi зарур. Чунки:

— радиочастоталарнинг қандай мақсадда (қорхона эки муассаса иш фаолияти учун) ишлатилиши;

• Муаммо • Мулоҳаза

САМАРАДОРЛИК ЙЎЛИДА

мумкин эмас. Чунки радиотўқинлар тарқалиши радиозаттичнинг қуввати, об-ҳаво ва атмосферанинг ҳолатига боғлиқдир. Бунинг натижасида радиоалоқа воситалари узаро таъсир кўрсатиб, бир-бирига ҳалақат беради. Бундай таъсирларни камайтириш учун радиочастоталар махсус электромангит мослашиш режаси асосида тақсимланиши лозим.

Агар бугунги кунда Тошкент шаҳрида бир вақтнинг ўзиде катта ва урта қувватли бир неча юрта радиозаттич фаолият кўрсатаётганини, республика бўйича бундай радиозаттичларнинг сони куп эканлигини ҳисобга олсак, электромангит мослашиш режасини тузиш ҳамда унга риоя қилиш анча мураккаб масала эканлигини тасаввур қилиш қийин эмас.

Радиочастота режасини юқори савияда бажариш учун замонавий техника ва маалакли мутахассислар бўлмоғи лозим. Бугунги кунда Алоқа вазирлигининг Электромангит Мослашув Маркази (ЭММ) тасаруфиде эса керакли замонавий техника ашлари етарли эмас.

Яна бир муаммо — чет елдан ноқонуний келтириладиган ва ишлатилмаган радиокўришмалардир. Бу кўришмалар (радиоуялиртиргич, радиотелефон, ҳар хил раициялар ва бошқалар) қонуний ишлатилган радиоалоқа воситаларига ҳалақат бериб, айрим ҳолларда ҳавфли ҳолатлар содир қилиши мумкин. Ноқонуний ишлатилган радиокўришмалар телевидение ва радиодастурларни қабул қилишга ҳалақат бериши аҳолига ноқудайлик туғдиради, авиация ва радионавигация учун хатарли, фалокат келтириши

курсатилги. Юқоридеги муаммолар ЭММ ва ДАН раҳбарларининг ишни замон талабига мос равишда олиб бормаётганиликлари туфайли юзага келмоқда.

Бугунги кунда ЭММ радиочастоталарни белгилаш ва радиоспектрни эксплуатация қилишдан йиғилган маблағ ҳисобига фаолият кўрсатаётганини эътиборга олинган бўлсак, бу маблағ ЭММни янги замонавий техника билан жиҳозлашга етмайди. Лекин уз фаолияти билан жуда катта фойда олаётган операторлар ҳам куп. Мисол учун, 1996 йили ЭММ ва радиочастоталардан фойдаланиш учун туланган маблағларнинг тахминий шунини курсатдики, радиочастоталардан фойдаланиш катта соф фойда олган қорхоналарнинг ЭММга тулган ҳақи улар соф фойдасининг 0,5 дан 3 фоизигачасини ташкил қилар экан, ҳолос.

Бу борда ривожланган хорижий давлатларда шариот бошқачароқ. Мисол учун Германияда радиочастоталарни тақсимловчи ва назорат қилувчи органлар назорат, экспертиза ҳамда техник жиҳозлар учун йиллик харажатларни давлат бюджетидан олади. Мазкур органлар фаолият кўрсатаётган операторлардан уларнинг даромадига мос равишда маблағ йиғиб олиб, йил охирида бу маблағнинг давлатга фойдаси билан қайтарали. Қолган бошқа давлатларда бу механизм бошқачароқ, лекин йўналиши бир хил. Яъни радиочастоталарни тақсимловчи ва назорат қилувчи органларнинг барча харажатлари радиочастоталардан фойдаланувчи операторлардан йиғилган маблағ ҳисобига амалга оширилади. Демак, радиочастоталарни белгилаш ва улардан фойдаланиш учун йиғилмаган маблағ радиочастоталардан қандай фойдаланиладиганига

— радиочастоталарнинг сони ва спектри кенлиги ҳамда бу кенликда ҳосил қилинадиган каналлар сони;

— радиочастоталар спектрининг ишлатилиш самарадорлиги;

— радиозаттичларнинг чиқариш қуввати;

— радиозаттичларнинг вазирларнинг жүргүзфи урни (шаҳар шариоти, тоғли район, чўл зоналари ва ҳокказо).

Шундай қилиб, радиочастоталардан фойдаланиш учун йиғилдиган маблағда ЭММнинг узлуксиз фаолият курсатиши, янги техника билан таъминланиши ва мутахассисларни қайта ўқитиш харажатлари ҳисобга олинishi керак. Бундан ташқари, миқдорлардан йиғилдиган маблағ ЭММ ва Давлат радиочастоталар комиссияси (ДРЧК) ходимларининг халқаро анжуман, семинар ва йиғилишларда қатнашиши ва чегаралаш давлатлар билан радиочастоталар тақсимотиини мувофиқлаштириш учун керак бўладиган харажатларини ҳам қоплаши зарур.

Хулоса қилиб айтганда, бугунги кунда ЭММ ва ДАНга алоқа соҳасида умумлаштирилган манфаатларини ҳимоя қилувчи ташкилотлар сифатида етлошмоқ зарур.

Умид қиламизки, юқоридеги масалалар яқин кулларида узининг ижобий ечимларини топади.

Муҳаммадзочи ОТАМУҲАММЕДОВ,
Алоқа вазирлигининг радиолоқа, радиозаттичлари ва телевидение соҳасида техника сибсати бўлимининг бошлиғи, техника фанлари номзоди, доцент

Азимжон ИСАНОВ
Жиззах шаҳарлараро автомат телефон станциясида етакчи муҳандис бўлиб ишлайди. Азимжон станция алоқа каналларини доимо назорат қилиб боради.

Суратқаш **Б. ТОШМАТОВ**

Чирчиқ шаҳрида тадбиркорлик ҳаракати кенг йўлга қўйилмоқда. Бугунги кунда бу ердаги 400 дан ортқ қорхона ҳузурида ишбилармонлар томонидан тузилган ҳусусий бизнес қорхоналари ишлаб турибди. Уларнинг фаолияти товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар шаҳар палатаси томонидан рағбатлантириб борилмоқда.

ЭЛЕКТРОН ПОЧТА ХИЗМАТИ

Мазкур палата аҳолига алоқа хизмати курсатиш истагида булган кичик қорхоналарга ҳам яқиндан ердан бермоқда. «Трансформатор» ҳиссдорлик жамияти ҳузурида фаолият курсатаётган «Светлана», «Аҳил» каби ҳусусий тижорат қорхона-

лари ҳам алоқа техникасини таъмирлаш билан шуғулланмоқда. Палата саъй-ҳаракати билан янги ташкил этиладиган марказ эса «Чирчиқ НЭТ» номи билан аталадиган бўлди. Ушбу янги марказ уз фаолиятини электрон почта хизматиини амалга ошириш билан қушиб олиб боради.

А. АКБАРОВ

• Ёдномо

ДИЁНАТЛИ ИНСОН ЭДИ...

Агар у тирик бўлганида 58 ёшга кирган бўларди. Минг афсуски, юрак ҳасталиғи уни 48 ёшида боқий дунёга олиб кетди.

Турсунбой Шокиров Избоскан туманининг Чўнғбоғиш қишлоғида туғилди. Урта маълумотли бўлди. Болалиқнинг шўх ва беғубор дамлари қишлоғида ўтказди. Тошкент электротехника Алоқа институтида таҳсил олди. Лаёқатли бу йигитни талабалар «раис» деб чақиршаар, шунга яраша ҳазил-мутойибалар бўлиб турарди. Талабаларнинг бориға ҳам, йўғиға ҳам қаноат қилиб, қўлиға диплом олиб, Андижонга ишга келди. Хўжаобод туманининг электралоқа тармоғиға бошлиқ бўлди. Мазкур тармоқни анча изға солди. Эл-юрт хурматиини қозонди. Турсунбойдағи ташкилотчилик қобилиятини сезган вилоят алоқа бошқармаси раҳбарлари уни бошқармада ишлашга таклиф этиди. Кейин, 1970 йилнинг апрель ойида Пойтуғ алоқа тармоғиға бошлиқ этиб тайинланди. У туманда алоқа тизимини тубдан яхшилашга бутун куч ва ғайратини сарфлади.

Пойтуғ шаҳри марказида қад ростлаган 3 қаватли алоқа уйи қурилишида Турсунбой Шокиров алоҳида жонбозлик кўрсатди. Уша йиллари туманда ҳам, туман ҳудудидағи жаммоа ва давлат ҳўжалиқларида ҳам коммутаторлар ёрдамидан фойдаланиларди. 1971 йилда Пойтуғ шаҳрида 700 рақамга, 1985 йилга келиб эса 5600 рақамга мўлжалланган автомат телефон станциялари фойдаланишга топширилди.

Жонқуяр алоқачи почтачиларнинг меҳнат шариотларини яхшилаш учун тимай изшланди. Бор имкониятларини ишга солди. Уша пайтағи туман раҳбарларига ахволни тўғри тушунтирди олди. Уларнинг мададиға суяниб иш юритди. Натижада 1979 йилга келиб координатлаштирилган автомат станциясиға тўла-тўқис

ўтилди. 2000 рақамга мўлжалланган телефон станцияси ишга тушди. Радиотармоқ каналлари кечало-кундуз ишлайдиган бўлди.

Айни пайтада Пойтуғ шаҳрида Жанубий Кореянинг «ДЭУ» фирмаси билан ҳамкорликда 7200 рақамли замонавий электрон телефон станциясини ўрнатиш бўйича ташкилий ишлар амалға оширилмоқда. Бу ишларда Турсунбой Шокировнинг ҳамкашблари, шогирдлари ҳормайтолмай меҳнат қилаётдилар. Раҳматли Т. Шокиров билан бирға ишлаган Ғофуржон Хирмонов бугунги кунда туман электралоқа боғламасида бошлиқ бўлиб ишляпти. Меҳнат фаҳриши Владимир Михайлович Старостенко, иктисодчи Алишер Абдуллаев, муҳандис Нўрмонжон Рахимовлар Турсунбой Шокировнинг диёнатли инсонлиғи, ишчанлиғи, тўғрисиға ва талабчан раҳбарлиғини ҳамон ёдда тутишади.

Турсунбой сийлада яхши ота эди. Турмуш ўртоғи Патилахон билан 7 нафар ўғилқизини тарбиялади. Ҳозир униинг тўнғич ўғли Мирмуҳсин хисобчи, қизи Барно отаси ишлаган почта алоқа боғламасида иктисодчи, Баҳодир тижоратчи, Мухтарам хисобчи, Аъзамжон ип-йигирув фабрикасида ишчи, Муҳайё давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорлиқни қўллаб-қувватлаш қўмитасининг Избоскан тумани бўлимида оператор бўлиб ишлямоқда. Турсунбой ҳаётдан қўл юмганда онаси қорнидан қолган Сурайё (уни Едгорой ҳам дейишади) айни пайтада 6-синфда ўқийди.

Меҳрибон отадан фарзандларига дағиллама уйлар, кўша-кўша енгил машиналар эмас, камтарлик, қасбу қорман раҳбарларига ахволни тўғри тушунтирди олди. Уларнинг мададиға суяниб иш юритди. Натижада 1979 йилга келиб координатлаштирилган автомат станциясиға тўла-тўқис

Кўлдеш ҲОЖИМАТОВ,
Андижон вилояти

• Нуқтаи назар

«Алло, Ёрдам Беринг!»

Тун. Соат 12.20.

Ут учирини марказида ногоҳ телефон жиринглайди. Телефондан бўғиқ, ҳаяжонли овоз эшитилади:

— Алло, ут учирини марказимми?!

— Ҳа, ҳа. Эшитамиз.

— Енгин! Ёрдам беринглар!...

Манзилгоҳ тула аниқланипач, иккита ут учирини машинаси еруққни ларзаға солиб, воқеа содир булган жойға елиб кетади...

Маҳаллада тинч уялётган аҳолини ҳайбатли машиналарнинг оғоҳлантириш синали уйғотиб юборди. Одамлар қаергадир ут кетганини тушуниб кўчаға шошадилар... Аммо манзилға етиб келган ут учирувчилар хонадон соҳибларига ва сокин атрофға қараб ҳайрон булишди, асфальт йўд яқинлида катта дуқон ҳам, унинг енидаги уй ҳам, «хабар» қилинганидек енаётгани йўқ! Шу каби сохта ваҳима билан «Тез ердэм»нида безовта қилиш ҳўллари қўшлаб учраб туради. Бунинг сабаби уз-уздан маълум — телефон-безорилик!

Мухтарам газетхон, балки сиз ҳам мана шунга ухшаш воқеаларнинг гувоҳи булгансизми? Биз бундай ҳодисаларнинг айрим сабаблари ҳақида фикр юритмоқчимиз.

Телефонбезорилик деярли ҳамма вақт усмирлар томонидан содир этилиб, оқибати зиян-заҳмат билан тугайди. Телефонбезорилар ҳолис хизмат идораларининг телефон рақамлари езилган махсус китобчани енарига қўйволиб, «Фалон жон енайти, фалон киши бетоб, оғир аҳволда» қабиллидаги елгон хабарлар тарқатишади. Баъзи усмирларнинг бундай хатти-ҳаракатлари боалиқ шўхлиғи эмас, тарбиясизлик сабабдир. Аммо улар нима учун айнан телефонни уйинчоқ деб билишади?...

Телефонбезорилиқнинг яна бир сабаби бор. Узим гувоҳи булганманки, купгина хонадонларда телефон назорат қилинмайди, уз ҳолиға ташлаб қўйилади. Усмирлар эса ана шу пайтларда бемалол беминнат дастёр — телефон орқали турли хил оворачилиғи асаббузарликнинг сабабчисига айланишади.

Аваламбор ота-оналар фарзандларининг таълим-тарбиялари билан жиғидйроқ шуғулланишса, қолаверса телефонга эрмак эмас, керакли восита сифатида қаранса, юқоридеги ҳодисалар — телефонбезорилик содир этилмайди, деб уйлайман.

Одил ИБРОҲИМОВ

Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиғи ҳамда Радиоалоқа, радиозаттичлари ва телевидение соҳасида техника сибсати бўлими жаммоа си шу бўлим бошлиғининг уринбосари Босит Обидова отаси **Қозим ОБИДОВнинг** вафоти муносабати билан чўқур таъзия билдиради.

Эй нури жаҳоним, сенга айтадиган гапим умринг бегази ва зийнати ҳақида бўлур. Парвардигор бизга насиба қилиб яратган неъматлар ва рўёлар (бойликлар) ичинда доим қадр-қиммат қилишимиз лозим бўлган, эъозлашимиз шарт бўлган олий фазилат — дўстлик ва меҳр-оқибатдир.

...Синов саҳросида икки дўст адашиб қолишибди. Етти кеча-ю етти кундуз кутарилган куюн, қор-ёмғир уларни ҳолдан тойдирибди. Лекин иккиси ҳам сабр-тоқат билан азобларни енгибдилар. Бир неча чақирим йул босганларидан кейин саратон иссиғига рўбару бўлибдилар. Ташналик ҳолдан тойдирибди. Жалол исмли йигит дўстига шундай дебди:

— Эй Халил, чанқов танимни чаёндек чайнаётим. Сувдонингдаги обизаматингдан бир ҳўплам бер.

Халил унга жавобан:
— Босар йўлимиз мул. Қаноат қил, — дея далда берди.

— Сабр-тоқатим, бардошим тугади...

— Яхши, сувдан берурман. Фақат шартим бор...

— Тезроқ айт... Ташналик уртайди.

— Халифамиз ҳузурларига борганингда...

— Нега ундай деясан?

— Бу азоб саҳросидан иккимизнинг омон чиқишимиз

даргумон. Агар мен омон қолсам, сенга, халқингга асло хивнат қилмасликка онт ичаман. Халифамиз иккимиз уртамиздаги барча воқеалардан огоҳ бўлсин. Оқибатимиз собитлигини шоҳимиз билсин. Токи араб туркни, турк арабни ўлдирибди, деган гап бўлмасин.

Улар қасамёд қилишибди. Халил охири културмушбиди дўстига берибди. Икки навкар, икки дўст ҳарбий топшириқни бажариб, салтанатга жонлари омон етиб олибдилар. Юрт халифаси Жалолга зарҳал тун, Халилга баркут тун совға қилибди. Иккисининг номини хутбага қўшиб ўқишга фармон берибди...

...Эй фарзанд, сенга бир воқеани сузлай, юқоридаги ҳолнинг тамом аксидир...

Икки навкар кўмондон топшириги билан ёғий қароргоҳи томон отланибдилар. Улар душмanning лашкари, қурол-

аслаҳаси, ҳарбий имтиёзлари ҳақида маълумотлар тупдлабдилар. Илло, бехосдан иккиси хибсга тушиб қолишибди. Уларни зиндонга ташлабдилар. Навкарлардан бири дўстига:

— Тилинга эрк берма, асқ холда иккимизнинг бошимиз кетиши мумкин, — дебди.

— Бу ҳақда нима гап бўлиши мумкин ахир... Энди иккимизнинг дилимиз, омонли-

қарши томонлар жангга кирибди. Икки навкарнинг юртдошлари галаба қилибди. Чунки улар муқаддас туйғулар химояси учун жангга кирган эдилар. Ногирон бўлиб қолган йигитни зиндондан озод қилишибди. Уни зукко табиҳлар даволабди. Танига сихатлик, кузларига нур қайтарибдилар. Илло бу оллоҳнинг марҳамати ва инояти билан руй берганини унутмайлик.

Мард йигитни шул воҳа ҳокимлигига лозим қилибдилар.

А с и р олинган, қатл лозим бўлгани билан ғий навкарларни сафга тортибдилар. Иттифоқ, ҳоким асирлар орасида уз дўстини сезган иккинчи навкар сир сақлай олмабди. Уни зиндондан озод қилибдилар. Имтиҳонлардан сўнг сотқин навкарни юзбошилиққа кўтарибдилар. Асрорини ошқор қилган йигит бу дунё дўзахининг минг бир азобини тортибди. Тангри унинг жонини олмабди...

Фурсат ўтиб, икки қарама-

— Ав, парвардигор, менинг тилларим кесилса бўлмасмиди? — дея иккинчи йигит нола қилибди.

Ҳоким дўстини хибсдан озод қилишларини, зарур анжомлари билан жиҳозланган уй-жой ажратишларига фармон берибди.

Бу муруватга йигит дош бера олмабди:

— Йук, сен мени ўлдир! — дея унинг қаршисида тиз чўкибди.

— Асло, мен сенга берган қасамимни буза олмаман. Сени дўстим деганман...

— Йук, йук... Мен бу марҳаматга нолойқман...

— Тангри берган умрга лойик яшашимиз шарт! Токи атрофимиздагилар дўстининг қадрига кўпроқ етсинлар!

...Шундай ўғлим! Дўст ёмон кунда синалади, нақлининг мағзи шунда. Илло, сен атрофингдаги дўстларингнинг ҳақиқий ёки ноҳақиқий дўст эканлигини синашга асло шовилма! Ҳаётнинг ўзи сенга масалани равшан қилади. Илло бу ҳаракатинг билан асл дўстининг дилига шикаст етказиб қўйишинг мумкин-дир.

● Мерос
Абу Лайс ас САМАРҚАНДИЙ
ДЎСТЛИК ВА МЕҲР ҲАҚИДА

гимиз бир...

Биринчи навкар ёғий қийноқларига дош берибди. Тилини кесибдилар, кузига игна санчибдилар. Аммо лоллим демабди. Дўсти тортган азоблар унинг ҳам бошига тушишини сезган иккинчи навкар сир сақлай олмабди. Уни зиндондан озод қилибдилар. Имтиҳонлардан сўнг сотқин навкарни юзбошилиққа кўтарибдилар. Асрорини ошқор қилган йигит бу дунё дўзахининг минг бир азобини тортибди. Тангри унинг жонини олмабди...

Фурсат ўтиб, икки қарама-

ДИЛДАГИ ГАПЛАР

- Сафарга чиққанда ҳамроҳинг таклифини маъқуллашга ҳаркат қил.
- Бегонага кўнгил очиб бамисоли елвизикка сузлашга ухшайди.
- Сени охиригача тингламай, гапингни бўлган одамдан эҳтиёт бўл.
- Ҳадеб андиша қилиш ҳам яхшиликка олиб келмайди.
- Эртага бир гап булар дея, бутунги имкониятни кўздан бой бериш нодонлик.
- Бировга зинҳор озор етказма, агар шу ҳол юз берса, аввало кечирим сура, аммо ҳеч қачон бепарво бўлма.
- Биров қарз олган бўлса, асло сураб борма, агар рўпара келиб қолса, гапни бошқа етқа бургин.
- Агар унинг қарз олсанг, белгиланган муддатдан ундан қутлишининг иложи бўлмаса, албатта бундан омонат берганини огоҳ этгин.
- Қарзга ботиш юзга балчиқ чаплаш билан баробар.
- Тугри суз юракка оғир ботсада, мушкулнингни осон қилади.
- Бир-бирига меҳрли бўлишнинг энг осон йули тез-тез куришиб туришдир.
- Бирор кўнгил ёқтирган юмуш билан банл бўлиш ҳар қандай дара ва аламдан фориғ қилади.
- Ҳеч қачон ноумид бўлма, бу ҳолат куп ихтилоқлардан маҳрум этади.
- Шунинг унутмаки, сенга етқан ҳолатлар узининг кўнглига утирмаслиги мумкин.

Ислом УСМОНОВ

● **Ажаб дунё**

ҚИММАТГА ТУШГАН ФАРРОШЛИК
Жанубий Африка беморхоналаридан бирида касаллар муттасил ула бошладилар. Маъшум бир тартиб билан, ҳар ҳафтанинг маълум кунинда қимчинилар жони узлаверди. Духтирлар гап нимала эканлигини тушунолмадилар. Ҳамма нарсани апаратуриани, кондизионери, дори-дармонларини, асбоб-ускуналарини, каравотнинг узини текшириб кўрдилар. Чамаси, ҳамма нарса жойида эди. Аммо, касаллар яна узлаверди.

Тасодифан духтирлардан бири бу беморхонага оялтидиган вақттироқ кириб қолади ва фаррошнинг электртармоқдан сунъий юрак ва ўпка апаратини сугуриб олиб, урнига узининг чангтоқчинини улаб қуйганини куради. Ипсин битиригач, у яна пўхталик билан жамкини тизимини тармоққа улайди. Ҳар ҳафтада буладиган бундай юмуш биттадан беморнинг бошига етаверган.

УМИДВОРЛИК СОҒЛИККА ФОЙДА
Яқинда Францияда ўтказилган тадқиқотларнинг курсаткишича, умидсизлик руҳий ва жисмоний касалликлар келиб чиқиш хавфини кучайтирир, умидворлик эса аксинча, соғлиқни мустаҳкамлар экан.

42 ёшдан 60 ёшгача бўлган 2500 эркак 4 йилдан 10 йилгача кузатилиди. «Сайенс ньюс» журналининг ёзишича, олимлар «ҳаётдан уртача ва кучли даражада ҳафсаласи пир бўлган» эркакларнинг шундай тушқунликка тушмаганларга қараганда икки-уч марта куп ўлишини қайд этидилар. Биринчи гуруҳдагилар буннинг устига рақ билан кўпроқ касалдандилар ва юрак хуружига ҳам тез-тез гирифтор буддилар.

МАШҲУР КИШИЛАР ҲАЁТИДАН

ЎРИНЛИ ЖАВОБ
Кунлардан бирида машҳур поляк пианиночиси Игнаци Падеревскийга таклифнома келтириб бериши. Таклифнома шундай бошланар эди:
«Рафикам сизга атаб ёзган қуйини ижро этади. Қизим эса романслар айтиб беради. Ўғлим скрипка чалади. Шундан кейин кечки соат 22.00 да зийфат бошланади».

Падеревский таклифнома эгасига шундай жавоб ёзиб юборди:
«Катта раҳмат таклифингизни қабул қиламан. Уйингизга ролпа-роса 22.00 да етиб бораман».

«ХУШМУОМАЛА» ДИРИЖЁР
Америкага қилган гастроль сафарларидан бирида таниқли итальян дирижери Артуро Тосканини Нью-Йорк шаҳрида концерт берди. У оркестр жўрлигида қушиқ айтаётган хонандага иттифоқ танбех берди. Бундан қаттиқ ранжиган хонанда:
— Ахир мен буюк артистман, шуни биласизми? — деб хитоб қилди.
— Ташвишланманг, буюклигингизни ҳеч кимга айтмайман, — деди Тосканини назокат бўлган.

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги

Иzzат АХМЕДОВ
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Абдугани АБДУРАҲМОНОВ
(Масъул котиб)
Миршўлат МИРЗО
Рустам ҚОСИМОВ
Ёқубжон ХУҶАМБЕРДИ
Бобохон ШАРИФ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:
Бўриовой АХМЕДОВ
ОТАУЛИ
Сайдмахмуд АКБАРОВ
Шохрух АКБАРОВ
Меҳмонкул ИСЛОМҚУЛОВ
Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ
Тоғай МУРОД

МАНЗИЛИМИЗ: 700000 Тошкент-35, А. Толстой кўчаси, 1.
ТЕЛЕФОНИМИЗ: 36-36-42, 36-35-29, 44-29-09. ИНДЕКС: 64600
ЖУМА КУНЛАРИ ЧИКАДИ

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралликда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоқазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

Рўяхатга олиш №000011. Буюртма № Г-0330. 11088 нусхада чоп этилди.

Офсет усулида босилди. Бичими А-3, ҳажми 1 босма табоқ.
ЎЗБЕКISTON РЕСПУБЛИКАСИ «ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ БОСМАХОНАСИ.
Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6

